GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 57. **Brasiovu 7 Augustu 26 Iuliu** **1869.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Nationalitatile din Austro-Ungari'a astépta cu mare sete implinirea cuvinteloru Mal. Sale imperatului si reg. apostolicu:

„Austri'a se fia patri'a cea mare, care e chiamata a cuprinde tóte diversele sale popóra, or' in ce limba ar' vorbi, cu asemenea dreptate, cu asemene bunavointia, cu asemenea ingrigire de interesele si insusitatile loru.“ —

Cuvintele Mesagiului imp. din 15 Maiu 1869.

Brasiovu 6 Augustu. (Despre cért'a confiniaria.) Din fructe se cunoscu arborii, din fapte ómenii, din cantecu pasarile, din tactica si mesurile strategice planurile si tientele politice. — Afer'a confiniaria dela Chiai'a Buzeului e o fapta constatata, ea inse se póte privi cá unu inceputu facutu cu precalculu la contulu unei bune resiiri cu diferintiele confiniarie intre Austro-Ungari'a si Romani'a. Pre catu scimu noi de aici din apropiare, numitele comisiuni inca nici nu s'au intrunitu la olalta. Asia respandirile diurnaleloru austro-maghiare si calcarea secuilor pe pamentulu romanu suntu numai unu preambulu la tactic'a loru, ce vreau a oserba facia cu deslegarea cestiunei de controversia confiniaria. Nu e adeveru cea ce scrie „Lloyd“ si este unu neadeveru, ma o fictiva scornitura ceea ce scrie „Hon“, cumca s'ar fi inceputu pertractarea intre comisiunile vecine. E falsu ceea ce disc „Hon“, tocma inainte cu vreo dóue dile de incercarea ce o facura secuii, a buna séma cu cointielegerea honistiloru, la Chiai'a Buzeului; e falsu, ca comisiunile maghiaro-romane mestecate pertractéza controversi'a de dóue luni de dile, fiinduca ele pana acum inca nu s'au intrunitu si tóte pornirile acestea semnalisatórie din partea maghiariloru suntu nesce incercari premergatórie de a sonda terenulu controversiei si de a insufla respectu pentru unu resultatu doritu. Cumca prefectulu Gregoriu Beldi s'a provediutu cu multime de documente scóse atatu din archiv'a curtii de Vien'a catu si din cea guberniale dela Clusiu marturesce si „Der Osten“ in Nr. din 31 Iuliu, intr'unu articulu intitulatu: „Se se ocupe fara nici o amanare! (Ohne Weiteres occupiren!), care intocma insielatu din reportele diurnaleloru crede, ca comisiunile s'au si desfacutu, cu tóte ca inca nu s'au nici intrunitu. Adange inse „Osten“ ceea ce in presentu o dice tóta Europ'a cea civilisata: ca astadi ocupatiunea nu mai este nici unu midiulocu de dreptu internationale; si controversiele confiniarie nu se potu altfeliu resolvi, decatu prin cointielegere imprumutata a partiteloru de certa; de acceea s'au si denumitu comisiunile. Apoi vorbesce asia: „Cu buna séma comisiunea ungurésca se provóca la documentele din archivele Vienei si a Clusiului, dupa care padurile confiniarie de cérta, care se afla acum in posesiunea romaniloru, se tienu fara indoiéla de Ardélu; inse catu de siuietcea e si acésta provocare, si cata nesciintia si neabilitate a doveditu intréga comisiune, va vedé cercetandu, care va reflecta, ca nici unui omu intieleptu nu i póte veni in minte se presupuna despre regimulu austriacu, ca ocupa tóte acelea territórie, asupra carora posede din tempii mai dinnainte titule de dreptu nedubitabile in archivele sale.“ Dupa acestea reflectéza, ca ungurii blamanduse éra s'au aratatu in adeverat'a loru forma facia cu tierile vecine romanesci, si ca ei ar' vré a acitiá pasii cei mai extremi ai regimului austriacu in contra Romaniei si chiaru dintr'o cestiune neinsemnata de regularea granitieloru, care se traganesce fara periculu, de ani indelungati, a provóca ocupatiunea acésa, pe care ei o doresc cu multa sete. In fine spereza, ca in Bucuresci se va face deosebire intre tendentiele cele periculóse si setóse de ocupatiuni ale politicei din Pest'a si intre programulu politicei austriace, pe care lu representéza (Osten) si care e inspiratu de buna vointia facia cu statele Orientului.

Catu privesce la faim'a, cumca si la Predealu si la Caneni s'ar fi facutu asemenea incalcari, apoi ea e numai o faima crescuta din incidentulu celu intemplatu dela Chiai'a, ceea ce constatéza si „Monitoriulu“ Romaniei in urmatóriele:

„Unele diuare cauta, cu tóte informarile ce s'au publicatu in „Monitoriu“ asupra casului dela Chiai'a, a nelinisti spiritele, afirmandu, ca navaliri de cete de unguri ar' fi fostu si la Predealu si la Caneni si la alte locuri, si ca chiaru la Chiai'a autoritatea romana ar' fi statu a parlamenta mai multe dile cu cét'a ce se ivise la acelu punctu. Tóte aceste sciri suntu cu desavirsire nefundate. Afara de navalirea dela Chiai'a nu s'a mai intemplatu nicairi altuceva analogu. Chiaru la Chiai'a cei ce s'au ivitu acolo s'au retrasu indata in acea di, la 14 ale curentei.

Inca dela 16, timpulu strictu necesariu spre a ajunge scirea in capitala, s'a si luatu mesurile cuvenite. Paz'a frontierei s'au intaritu la acelu punctu; ordinile de a respinge fórti'a suntu precise; dara pana acum totulu este in liniste, si nici o violintia nóua nu s'a ivitu. Ori ce s'ar mai intemplá guvernulu va face indata cunoscutu publicului, care va sci astfeliu se se feresca de scirile neintemeiate.“

Ómenii ecuitabili de pe aici de tóta colórea credu, ca incalcatórii sasu pomeniti nu voru poté remané neinfrenati si nepedepsiti, danduse si satisfactiune.

Ne aducemu aminte de cele ce se descoperira in cartea rosia austriaca, puse pe mes'a delegatiuniloru, ca si sub minist. de astadi romanu urméza fara incetare importarile de arme si armarile, si agitatiunea nutrita intre poporatiunea romana din Ardélu si din Ungari'a inca totu n'a incetatu. Lasamu, ca aceste cuvinte se au respinsu cá neadeverate prin diurnalele de dincolo de Carpati; dar' apoi ce nutrire mai mare de agitatiuni intre romani se póte face, décatu de exemplu si cu fapte de aceste dela Chiai'a Buzeului, care dupa cum vedemu, au indiguatu preste mesura animele tuturoru, si credemu, ca si ale strainiloru ecuitabili, si anume in momentele acele, candu se astépta dovedi de buna vecinatate. Aut Plato philonisat aut Philo platonisat. — Unulu face, altulu resface. —

— In Turci'a, de candu Mustafa Fazil-Pasia capetenì'a liberaliloru, fù chiamatu la ministeriu se astépta reforme mari liberali. M. Fazil-Pasia e fratele celu mai mare alu lui Ismail-Pasia, care e vice-rege in Egipetu, si fiinduca vice-regele cu invitarea suveraniloru din Europ'a la deschiderea canalului de Suez a datu unu prepasu Sultanului, cumca ar' vrea se se emancipeze de sub Turci'a, mai vertosu fiinduca se imprastiase faim'a, ca ar' fi contractatu pe la Parisu si Londonu unu imprumutu de vreo 60 milióne fr., se póte presupune si alta intentiune a Sultanului cu denumirea lui Mustafa, cá adica facundu Ismail vreo opusetiune se repuna pe tronulu Egipetului pe Mustafa, care fù insielatu de fratesen de i lua tronulu cu dreptulu de primo genitura, ca intarirea Sultanului, si asia póte ca vrea se aiba pe Mustafa la indemana. —

— Muntenegrenii nu incetéza a se provedé cu arme, pentru cá la semnalulu datu se-si ocupe cu arm'a portulu Spezzi'a, pe care i lu denéga Sultanulu, incependu a restaura intariturile in apropiarea muntenegreniloru. In Bulgari'a si Bosni'a s'au mai asiediatu animile in sperantia, ca voru primi reforme cu drepturi nationali, la cari s'a si facutu initiativ'a prin compunerea senatului din persóne de tóte nationalitatile.

— Intre diurn. prusiene si austriace, din caus'a unoru expresiuni din cartea rosia, éra au inceputu unu feliu de mustrare; e inse curiosu, ca corespondinti'a din Hamburg se apuca din senimu a calumnia si pe romani, cari nu depusera nici o jota in cartea rosia austriaca. Asia ea intre altele, dupa „Rom.“, spune, „ca Bismark ar' fi rugatu pe ministrulu Rusiei si alu Romaniei cá se binevoiésca a veni se se intielégа cu graiu viu cu ei.“

Pe princip. Gortschakoff l'a intrebatu, déca in casu de resbelu cu Franci'a ar' puté compta Prusi'a pe asistinti'a Rusiei, ér' pe ministrulu romanu l'a intrebatu, déca armat'a si militiele tieriloru dunarene erau gata si dispuse a opera o diversiune in Turci'a prin navalire in Bulgari'a, ajutata de o resculare generala cu arme a muntenegreniloru, ca astfeliu, dise Bismark, Franci'a va fi ocupata de odata la Rinu, la Dunare si la marea négra, unde va veni neaparatu in lupta cu interesele Rusiei.“ E lucru curiosu, ca acusele asupra Romaniei sémena cá ou cu ou cu este de prin diurnalulu de Hamburg. —

— Din Franci'a ne aduce „Osten“ sciri seriése dela bursa, cumca armat'a dela Algeri'a ar' fi primitu mandatu a se concentra la litorale si se afla in miscare; ér' min. de resbelu a tramisu in 16 unu cercularin pela comandantii divisiuniloru, in care dice: „Se nu se pérda nici unu momentu, si trupele trebuie se se pregatésca seriosu la tóte operatiunile de belu, regimentele se fia complete, facultatiloru numai in casu urgentu se se dé concesiune.“

Ér' imp. Napoleonu chiamatu la festiuulu Napoleonu de 15 Augustu la Corsic'a, respunse deputatiunii, ca cu parere de reu nu póte primi invitatiunea, fiinduca situatiunea politica e pre incordata (trop tendue). —

Fagarasiu 29 Iuliu 1869.

Domnule Redactoru!

In anulu scolasticu espiratu in vicariatulu Fagarasiului au fostu 34 scóle populare, 2 scóle capitale cu cate doi invetiatori, una scóla normale cu publicitate, si una scóla comunale de fetitie. In 12 comune parochiale pruncii de confesiunea nóstra au cercetatu scólele maioritatei gr. orient. Pruncii au frecuentatu in sem. I 1369, prunce 458 = 1829, in sem. II prunci 1321, prunce 453 = 1774. Progresulu a fostu bunisioru, frecuentarea in una

parte a acestora scóle aprópe regulata in ambe semestrele, ér' in cecalalta in semestrulu de vera neregulata, si midiulocita numai prin pedepse. Dupa pasii facuti in 4 Iuniu a. c. credemu, ca pre tómn'a venitória vomu fi in pusetiune a mai preface un'a din aceste scóle in scól'a normale publica, ér' altele dóue eventualmente trei in scóle capitale cu cate doi invetiatori. Totulu depinde dela asemnarea competentieloru din fondulu monturalui.

Spre a poté secerá pre venitoriu fructe si mai manóse pre campulu institutiunei publice dupa parerea subscrisului se mai receru patru lucrure principali, si adica: 1) pentru docenti plati anuale mai bunisióre de cum suntu celea presente; 2) inlocuirea unor'a dintre invetiatori cu altii cunoscatori de metodurele mai nóue pedagogice; 3) abcedaria mai bune; 4) una incordare conscientiósa de tóte partile spre a se aduce poporulu ca se se petrunda de acelu adeveru, ca fiii loru inca suntu creatur'a lui Dumnedieu, prin urmare lumin'a scienti'a si benele suntu destinate si pentru densii. —

Antonelli m/p., vicariu.

Setea nestemperata de sinodu

s'a documentatu intre romanii gr. cat. in tóta Transilvani'a, ma si in Ungari'a, de timpu mai indelungatu, martóre suntu diurnalele romane; iuse cu ocasiunea protesteloru in contra alegerei la congresulu din Pest'a alu rom. cat., acésta sete neastemperata s'a exaratu in totu ornatulu provocatoriu la locurile superióre, cá se nu se lasa parasiti si desorganisati fara catu mai curendu convocare a unui congresu mixtu, intocma cum facura si alte cate tóte confesiuni, pentrucá se se puna odata pe terenulu provinciei sale romane gr. cat. nedependenta de nici una alta confesiune. Cá dovada din mai multe parti adusa suntu adresele pomenite catra ordinariate si comitivele loru, dintre cari mai publicamu si

COMITIV'A

la representatiunea si protocolulu conferintiei gr. cat. din Naseudu din 7 Iuniu 1869 indreptata de rsm. d. vicariu gr. cat. alu Rocnei catra Excelentí'a Sa metropolitulu Albei Iuliei.

Excelentí'a Ta prea luminate si prea santite Dómne archiepiscope si metropolite, parente prea onorate!

Adunarea preotiloru si a mireniloru gr. cat. din districtulu Nasendului tienuta aici in 7 a curentei in obiectulu alegerei candidatiloru diecesani la congresulu rom. catoliciloru, convocatu pre 20 a curentei la Pest'a, a deobligatu pre umilitu subscrisulu cá unu exemplariu de representatiune intitulata la prea ven. ordinariatu din Gherl'a se substernu si Excelentiei Vóstre spre una mai deaprópe informatiune despre generalea si fierbentea dorire de a se convocá si tiené catu mai curundu unu sinodu séu congresu bisericescu provinciale spre pertractarea mai multoru obiecte momentóse bisericesci si scolarie referitórie la organisarea metropoliei si a episcopateloru gr. cat. romane, precum si a cestiunei: déca si sub ce conditiuni ar' poté participá si greco-catolicii la congresulu rom. catoliciloru?

Deci voliendu a satisface obligamentului mie impusu de susunumit'a adunare, substernu Excelentiei Vóstre prea umilit'a representatiune stilisata catra prea ven. ordinariatu din Gherl'a precum si comitiv'a subscrisului la protocolulu si representatiunea adunarei cu acea prea plecata si filiésca rógare: cá Excelentí'a Vóstra se ve indurati a luá in parintésc'a si seriós'a consideratiune una asia de mai multu timpu si din tóte partile manifestata dorintia despre tienerea sinódeloru ori congreseloru bisericesci metropolitane si diecesane.

Excelentia! Timpulu presente e timpulu adunariloru si intruniriloru nu numai politice, literarie, comerciali si economice, ci si relegionarie si scolarie. — Tóte natiunile si tóte confesiunile s'au adunatu, si se aduna, cá se se consulte despre trebile relegiósе, scolarie, administrative bisericesci si fundationali, toti conlucra la fericirea si inflorirea bisericeloru, scóleloru si inmultirea fundatiuniloru cu zelu demnu de urmatu. — Chiaru israelitii inca s'au adunatu mai de multe ori si in mai multe locure, si mai in urma la unu congresu la Pest'a; numai noi romanii greco-catolici se remanemu inapoi'a tuturor'a, se nu ne adunamu la olalta, se nu consultamu despre prosperarea bisericei si a invetiamentului, numai noi singuri se stamu cu manile in senu, si se primimu cu nepasare, cu ce pasi gigantici ne intrecu alte natiuni si confesiuni intru tóte lucrurile si intreprinderile salutarie! (!) — Tóte natiunile si cerca poterile sale, ambla pre petiórele loru, numai noi romanii ne tememu a amblá pre petiórele proprie si ne lasamu se ne portè altii pre petiórele loru! — — —

Pana candu altii inainéza, noi stamu pre locu, ba pasimu indereptu!

Se mai póte suferi una atare apatia, una atare nepasare? Nu! Excelentia nu vei mai suferi asia ceva!

Providenti'a a pusu pre Excelenti'a Vóstra in fruntea bisericei nóstre, tóta natiunea astépta si speréza dela unu atare capu bisericescu dotatu cu tóte facultatile si insusirile recerute pentru unu antistu bisericescu, ca va pune capetu starei acestei deplorabili, si va luá mesurele necesarie conducatórie la inflorirea bisericei nóstre, a scóleloru si invetiamentului, la inmultirea averiloru si fundatiuniloru pie, va convocá adica sinóde séu congrese bisericesci asia fierbente dorite, se va consultá cu fiii sei sufletesci preoti si mireni despre mesurele cele mai corespundietórie spre ajungerea acestui scopu. Ér' singurulu midiulocu de a esi din starea asta suntu sinódele.

A vré a esi din starea presenta pre alta cale, póte produce cu totulu alte resultate, decatu celea calculate, póte avé efectulu tocma contrariu.

Apoi finduca fiii sufletesci ai Excelentiei Sale nu voru cá autonomi'a bisericei nóstre si drepturile metropolitice se se vatamé de catra neme, suntu parati a concurge si densii cu tóte poterile sale spre aperarea acestoru bunuri, numai se aveti bunetate cu exemplulu si cunoscutulu zelu, ce va conduce si pana acuma pentru benele bisericei ali animá, ce in prim'a linia era numai prin sinodu se póte face cu mai bunu efectu.

Candu -si lieá permisiune subscrisula a molestá pre Excelentí'a Vóstra cu aceste sire scrise din sinceritatea animei, ce detorescu capului bisericescu, recomandatu inaltei favori, pre lunga sarutarea dreptei vinu cu onóre, cu cea mai profunda reverintia a insemná

Alu Excelentiei Vóstre celu mai plecatu fiiu

G. Moisilu m/p.,

vicariu ep. foraneu alu Rocnei.

Naseudu in 19 Iulin 1869.

Statutulu organicu

alu bisericei ort. romane din Ungari'a si Transilvani'a aprobatu.

(Capetu.)

APENDICE.

Alegerea metropolitului.

§ 155. Pentru alegerea de metropolitu si archiepiscopu congresulu se compune din 120 de deputati, la cari archidieces'a concura cu diumetate, ér' celelalte eparchii la olalta cu cealalta diumetate din numerulu prefipta, prin urmare pentru numerulu presente alu eparchieloru archidieces'a concura cu 60, ér' eparchi'a Aradului si a Caransebesiului cu cate 30 de deputati, alesi dupa modalitatea prescrisa in § 148. De sine intielegunduse, ca archidiecesanii la acestu casu in fiacare cercu de alegere, alegu cate doi deputati, si cá déca mandatulu deputatiloru pentru congresulu mai dinainte deja alesi inca n'a espiratu, numai pentru numerulu, ce mai lipsesce, se facu alegeri nóue.

In congresulu compusu asia pentru alegerea metropolitului, episcopii sufragani, déca nu suntu alesi de deputati, nu au votu la alegerea metropolitului.

§ 156. Congresulu pentru alegerea de metropolitu se convóca conformu acelorasi dispositiuni, cari suntu statorite in § 151 cu respectu la congresulu ordinariu, prin consistoriulu metropolitanu in terminu celu multu de trei luni, dupa repausarea metropolitului.

§ 157. La alegerea metropolitului se observéza urmatórí'a ordine:

1. In presér'a dilei de alegere la 3 óre dupa amédi se aduna membrii congresului in beseric'a catedrala si tramitu o deputatiune la comisariulu esmisu din partea consistoriului metropolitanu, care pre acestu timpu se va afá in residentí'a metropolitana, spre alu invitá la adunarea promergatória. Dupa ce acest'a s'au infacisiatu, cetesce actele despre repausarea metropolitului si despre convocarea congresului spre alegerea unui nou metropolitu, cu acesa provocare, cá pre diu'a urmatória la 9 óre fiacare membru se áduca cu sine o siedula, pre care e inscrisu numele acelui a pre care lu voiesce a se alege de metropolitu.

2. Dupa finirea acestui actu pregatitoriu se tiene priveghiere dupa tipiculu Rosaliloru.

3. In diu'a urmatória la 9 óre se aduna toti membrii alegatori ér' in beserica, se invita comisariulu congresului, care dupa invocarea duchului santu ocupa presidiulu si deschide siedinti'a cu o cuventare potrivita actului de alegere, la care respunde unu membru congresuale designatu spre acesa.

4. Dupa acést'a comisariulu provóca pre cei mai tineri membrii a ocupá interimalu locurile de notari, apoi se purcede la verificarea membriloru, notariloru si a trei scrutatori in sensulu regulamentului pentru afacerile interne ale congresului.

5. Déca ori din archidieces'a de o parte, ori din eparchiele sufragane de alta parte s'ar aratá mai multi membrii alegatori, decatu diumetate, atunci prin sórte se scotu dela votisare din parte precumpanitória atati membri, cati suntu de lipsa spre a sustiené paritatea amboloru parti.

6. La capulu mesei presidiale se asiedia o urna, carea se pazesce de cei trei scrutatori asia, cá fiacare alegatoriu se póta lesne si pre rondu a se apropiá de urn'a alegerei; pana nu voru fi strigati la votu, suntu datori a siedé in liniste pre scaunele loru, cá se nu se conturbe ordinea.

7. Fiindu tóte pregatirile facute, notariulu generale striga dupa lista pre fiacare membru congresuale spre a pune in urna siedul'a impatarata de votisare pre rondu pana in fine fara intrerupere.

8. Fininduse darea siedulelor, comisariulu metropolitanu numera siedulele scotiendule din urna si punendule in alta asemenea urna.

Déca numerulu siedulelor nu corespunde numerului votantiloru, acelea se caséza prin ardere, si membrii congresului se provóca a pregatí alte siedule, si ale pune in urna dupa ordinea prescrisa.

9. Aflanduse numerulu siedulelor corespundietoriu numerului votantiloru, comisariulu metropolitanu le scóte un'a cate un'a din urna, le despatura, si cu voce inalta cetesce numele alesului in scrisu si predá siedul'a scrutatoriloru spre a o petrece in registrulu de votisare purtatu in trei exemplarie, éra siedulele se punu un'a preste alt'a pre mésa.

10. Dupa ce s'a seversitu inregistrarea voturiloru, acestea se scrutinéza si resultatulu se publica congresului, dupa care siedulele de votisare se ardu acolo in beserica.

11. Déca la prim'a alegere nici unu candidatu nu a intrunitu pluralitatea absoluta a voturiloru, presiedintele anuncia alegere angusta intre cei doi cari au *intrunitu mai multe voturi*, éra la casu déca alu dojlea si alu treilea dintre cei alesi au intrunitu voturi asemenea, alegerea angusta se face dintre toti trei, cari au intrunitu voturile cele mai multe.

La alegerea angusta se observéza acceasi ordine cá la prim'a alegere.

12. Déca tóte votarile s'au impartitu in dóue parti egali, atunci dupa o preconsultare intre membrii congresului se face pre diu'a urmatória alegere nóua, si déca si la acést'a ar' esi voturile tóte impartite in dóue parti egali, va urmá a trei'a di o a trei'a alegere, si déca nici acést'a nu ar' duce la resultatu, va decide sórtea intre cei doi, ce au intrunitu tóte voturile in dóue parti asemenea.

13. Comisariulu congresuale proclama pre celu ce au intrunitu maioritatea absoluta a voturiloru de alesu archiepiscopu si metropolitu.

14. Actulu alegerei, subscrisu de presiedintele si notariulu generale alu congresului se tramite *din* partea congresului la Maiestatea Sa spre prea gratiós'a intarire a alesului archiepiscopu si metropolitu.

15. Congresulu astépta in permanentia sosirea préinaltei resolutiuni de intarire.

16. Dupa sosirea préinaltei resolutiuni de intarire noulu metropolitu de o archiereu se introduce indata in scaunulu metropolitanu prin congresu; éra candu s'ar alege metropolitulu dintre presbiteri, atunci alesulu se supune examinarei canonice prin sinodulu episcopescu, si aflanduse vrednicu se hirotonesce, si se introduce in scaunulu metropolitanu prin consistoriulu metropolitanu.

17. Dupa sosirea intarirei préinalte metropolitulu celu nou depune inaintea Maiestatei Sale juramentulu de fidelitate.

Art. II. Consistoriulu metropolitanu.

§ 158. Consistoriulu metropolitanu este órganulu supremu administrativu si judecatorescu pentru intréga provinci'a metropolitana.

§ 159. Consistoriulu metropolitanu constá:

1. Din metropolitulu, cá presiedinte.

2. Din episcopii sufragani, si

3. Din unu numeru de asesori onorari alesi pre viétia, prin congresulu nationalu bisericescu din sinulu barbatiloru distinsi din cleru si mireni.

§ 160. Consistoriulu se imparte in trei senate, si adica:

1. Senatulu strinsu besericescu.
2. Senatulu scolariu, si
3. Senatulu epitropescu.

§ 161. Fiacare senatu decide in tóte obiectele ticnatórie de activitatea sa independinte, sub titululu generalu de „consistoriulu metropolitanu“.

In fiacare senatu duce metropolitulu presidiulu, ér' in casu de impedecare, celu mai betranu episcopu sufraganu.

§ 162. Alegerea assesoriloru pentru fiacare senatu se efectue prin congresulu nationalu besericescu, dupa modalitatile prescrise in § 116. si pre timpulu normatu acolo pentru alegerea assesoriloru dela consistoriele eparchiali.

Pentru senatulu strinsu besericescu se alegu siese assesori toti din cleru; éra pentru senatulu scolariu si epitropescu asemene cate siese, inse din o tertialitate din cleru si din dóue tertialitati din mireni.

Pedecile din rudenia si cuscrie provediute in § 112 suntu de a se observá si la acestu consistoriu.

§ 163. Consistoriulu metropolitanu (senatulu besericescu) va avé si unu defensoru matrimoniale.

Unu secretariu si personalu corespundietoriu de manipulatiune va implini agendele notariali si scripturistice in tóte trei senatele.

In fine unu fiscalu, care totudeodata póte fi si defensoru matrimoniale.

§ 164. Secretariulu si fiscalulu se alegu prin consistoriulu metropolitanu in siedintia plenaria cu maioritatea absoluta de voturi a membriloru presenti din tóte trei senatele; éra defensorele matrimonialu precum si personalulu de manipulatiune se denumesce prin metropolitulu.

§ 165. Dispusetiunile stabilite in § 120 au valóre si in privinti'a personalului acestui consistoriu.

§ 166. Agendele senatului strinsu besericescu suntu: a decide finalmente causele apelabili si apelate.

§ 167. Chiamarea senatului scolariu este conducerea trebiloru scolari comune ale intregei provincie metropolitane, precum si sustienerea unitatii si a uniformitatii pentru institutele scolari confesionali din metropolia, si in fine decliderea finale a causeloru disciplinari a profesoriloru si invetiatoriloru, apelate dela senatulu scolariu a consistoriului eparchiale.

§ 168. Chiamarea senatului epitropescu este a administrá acele fonduri, care suntu ale metropoliei ca atare.

Cele prescrise pentru senatulu epitropescu eparchiale servescu de norma si pentru acestu senatu.

§ 169. Fiacare senatu aduce decisiunele sale cu maioritate de voturi, in senatulu strinsu besericescu in presenti'a celu pucinu de siese membrii; ér' in celelalte dóue senate celu pucinu de catra patru membrii afara de presidiulte.

§ 170. Siedinti'a plenaria a consistoriului metropolitanu consta din toti membrii decsebiteloru senate, pre catu acestia din absentia séu alta causa nu ar' fi impedecati a participá la ea.

Consistoriulu plenariu efectue alegerea secretariului si a fiscalului, si dispune cele de lipsa in privinti'a conchiamarei congresului nationale besericescu, si a alegeriloru de deputati pentru aceleasi.

Art. III. Sinodulu episcopescu.

§ 171. Sinodulu episcopescu este acea adunare de episcopi sub presiedinti'a metropolitului, unde se tractéza obiectele besericesci spirituale, dogmatice si simbolice.

§ 172. Metropolitulu e datoriu a conchiamá sinodulu episcopescu in totu anulu o data; ér' episcopii suntu datori a participá la acest'a.

§ 173. Pentru validitatea concluseloru sinodului episcopescu se recere, cá se fia convocatu prin metropolitulu, si se participe la densulu episcopii sufragani.

§ 174. Agendele sinodului episcopescu suntu:

1. A supune examenului canonicu pe celu alesu de episcopu prin sinodulu eparchialu.

2. A tractá or' si ce intrebare dogmatica, sacramentale si rituale, si a o deslegá in intielesulu canóneloru positive.

3. A tiené consultari si a aduce otariri asupra relegiositatii si moralului clerului si poporului credintiosu din metropolia.

4. A se consultá asupra institutelor de teologia si pedagogia spre inaintarea scopului loru si a sciintieloru predande in ele.

5. A se consultá asupra calificatiunei, ce se cere dela cei ce se pregatescu spre trépt'a preotiésca si invetiatorésca, si despre acésta a refere si congresului nationale besericescu, ca cele de lipsa in linì'a acést'a se se faca cu aprobarea armonica a ierarchiei si a poporului credintiosu.

6. A priveghiá pentru autonomi'a besericei si a o apará in contra ori carora incercari, ce voru instrimtorá pacea si santienì'a besericei.

Apendice finale.

§ 175. Limb'a oficiósa in tóte trebile besericesci, scolari si fundationali atatu in laintru catu si in afara pre langa sustienerea intregitatiei ordinatiuniloru respective a § 9 din articulu 9 de lege 1868 asemenea a art. de lege 44 din 1868 este cea romana.

§ 176. Acestu statutu organicu dupa publicarea lui formala intra numai decatu in vigóre.

Concrediendu ministriului nostru efectuarea acestoru decisiuni, este voi'a nóstra decsebita, cá cu privintia la afacerea besericei greco-orientale, dreptulu de preinalt'a supraveghiare, Nóue competinte, se se pastreze in mesura deplina, asemenea se se sustiena in intregitatea sa dreptulu legislatiunei comune alu instructiunei publice.

Datusu in Schönbrunn anulu omilia-optusute siesedieci si nóue, lun'a lui Maiu dóuedieci si optu de dile. —

FRANCISCU IOSIFU m/p.
(L. S.) Br. Iosifu Eötvös m/p.

Cronica esterna.

SOCIETATEA „TRANSILVANI'A“.

In numerii trecuti ai „Romanului“ publicandduse darea de séma a comitetului societatiei Transilvani'a, s'a omisu, din erórea copistului societatiei, unu paragrafu dela punctulu I lit a) si a darei de séma, carele chiaru de nu ar' fi esentialu, e bine a se pune conformu originalului ce se pastréza in actele societatiei. In punctulu I adica, dupa ce se arétа la inceputu in generalu sum'a totale incasata, parte cá taxe si donatiuni dela membri, parte cá subventiuni dela guvernu, dela consilie, unulu judeciénu, si altele comunale etc.; la fine apoi, in paragrafulu omisu, subventiunile se specifica in urmatoriulu modu:

„Subventiunile ce primiramu in acéste din urma 6 luni suntu:

„Dela ministeriulu culteloru subventiunea cuvenita pe anulu trecutu, lei noui	400—
„Dela consiliulu comunalu de Bucuresci	6000—
Idem Galati, subventiunea destinata pentru patru studenti, designati de societatea academica	1975—28
„Idem Ploiesci, acestu consiliu indata ce votà si ne insciintià, se si grabi a ne tramite subventiunea de	1000—
„Dela comune rurari judeciulu Bolgradu	40—
„Dela consiliulu judeciénu Doljiu	2000—“.

In reportulu comisiunei partea I lit. b) subventiunile de mai susu suntu socotite intre donatori si donatiuni, afara de subventiunea comunei Galati, care are o destinatiune speciale.

In catu pentru membrii societatii, numele loru se voru publicá in cartea societatii.

Presiedintele societ. A. Papiu Ilarianu.

Parisu 24 Iuliu 1869.

In precedent'a mea corespondentia ve anunciasemu, ca dilele ministriloru, cá atari erau numerate. Astadi acei ministrii suntu ex-ministri! Dar' se urmamu ordinea evenimenteloru! Camer'a, dupa ce sectiunile, insarcinate cu cercetarea dosareloru privitórie la alegerea deputatiloru, -si finira lucrarile, se intrunì in siedintie ordinarie, pentru verificarea loru! Desbaterile au fostu vie, serióse, ba chiaru oragióse. Partea cea mai energica si resoluta in aceste desbateri a fostu a deputatiloru demócrati in genere, si a celoru alesi in Parisu in specie. Acestia n'au crutiatu nici unu mediu — firesce moralu — pentru a combate alegerea deputatiloru guvernementali, alesi prin ingerinti'a administratiunei ajutata si de concursulu preotimei, care in provincii si cu deosebire prin comunele rurali esploatéza spiritele; le esploatéza inse prin o influintia cu totulu deosebita de a popii Tache din Bucuresci. Pre candu pop'a Tache esploatà in decursulu alegeriloru dlui Cogalniceanu spiritele alegatoriloru prin influinti'a reteveiului, preotimea jesuita le esploatà prin influintia morale?! Acést'a in ajunulu alegeriloru amenintià in predicarile sale pre sermanii crestini cu mergerea in iadu, sinulu lui Satanu, déca voru vota pentru deputati din opositiune; din contra ii asigurau cu sinulu parintelui Avraamu deadreptu, — déca voru votá pentru deputatii guvernului. . . . De aici puteti vedé, ca so afla si in poporulu ruralu francesu o dosa bunicica de ignorantia! . . .

Boierii din districtulu Fagarasiului se fi fostu óre si ei victimele uneia, din aceste dóue specie de influintia?

Mi e -mi place a crede, ca preotimea romana — fara distinctiune . . . . . , care astadi la romani trebuie so aiba o importantia cu multu mai mica, decatu, cá se mai pota produce discordia intre fii uneia si aceleiasi mame, — demna de vocatiunea sa, nu va puté fi vreodata in stare, se imiteze pre pop'a Tache din Bucuresci, ori atatu mai pucinu pre jesuiti. Dar' se venimu la obiectu.

Democratii combatendu alegerea guvernementaliloru nu se marginea numai la acésta cestiune, ci la fiacare ocasiune implica titadele cele mai inversiunate in contra guvernului personalu, care astadi este atatu de detestatu de tóte natiunile, ce au consciinti'a drepturiloru si libertatiloru, ce le competu! Ér' a guvernelorn personali si a despotismului pana aici si-au ajunsu maximulu, preste care ne mai putendu se trécа, trebuie se céda vointiei natiuniloru, ce voru se fia stapane ele insele preste destinele sale. Imperatoriulu se convinse, ca nóu'a camera in mare parte representa adeveratele aspiratiuni ale Francieì, cari suntu nesce reclamatiuni ale maturei etati a natiunei francese si ale timpului in care traimu! — O! Fia, cá acestu spiritu se lumineze odata pre asupritori si despoti convingundu-i, ca popórele nu reclama libertatile, ce le competu, sub impresiunea cine scia a ce spiritu rebelu séu reactionariu, ci sub impresiunea spiritului timpului, care este acela alu purului adeveru! Candu voru intielege óre puternicii momentului, ca naintandu pasu de pasu cu spiritulu timpului, voru afla in acest'a rádimulu celu mai solidu; ér' la din contra destructoriulu celu mai periculosu?! — Imperatoriulu, dicu, luandu in consideratiune tendintiele de progresu ale democratiloru, mai resoluti astadi, cá ori candu, pentru revindicatiunea libertatiloru, le-a datu órecare aprobatiune. — Astfeliu indata dupace camer'a se constitui, a prevenitu interpelatiuniloru, ce erau a se propune camerei din partea partitului tertiu (le tiers parti séu le centre gauche) si din partea mandatariloru Parisului, prin unu mesagiu imperiale, prin care promise gratia imperiale, mai multe reforme. Acestu mesagiu a fostu cetitu de d. Rouher in siedinti'a camerei din 12 Iuliu.

Reformele anunciate in mesagiulu imperiale, cari se voru supune sanctiunei senatului, convocatu pentru acestu scopu pentru 2 Augustu, suntu urmatórele: 2. Dreptulu corpului legislativu de a-si face regulamentulu si a-si alege biroulu. 2. Estensiunea dreptului de a propune emendamente. 3. Obligamentulu guvernului de a supune la aprobatiunea camerei tarifele tractateloru internationale. 4. Votarea bugeteloru pre capitale, ceea ce constitue o controla mai completa din partea camerei. 5. Suprimarea incompatibilitatii mandatului de deputatu cu óre cari functiuni publice, mai alesu cu postulu de ministru. 6. Estensiunea dreptului de interpelatiune. Mesagiulu in fine termina cu cuvintele: „Amu aratatu deja de mai multe ori, catu suntu de despusu de a renuncia, in interesulu publicu, la óre cari prerogative. Modificatiunile, ce propunu, suntu desvoltarea naturale, ce s'a adusu succesivamente institutiuniloru imperiului; ele trebuiescu, cu tóte acestea se lase neatinse acele prerogative, pre cari poporulu mi le-a incredintiatu mai cu deosebire si cari suntu conditiunile esentiali pentru o putere, care este scutulu ordinei si alu societatii“.

In sér'a aceleiasi di ministeriulu tienendu unu consiliu la St. Cloud sub presiedinti'a imperatorelui, ministrii -si dedera demisiunea, care fù primita de Mai. Sa, rugandu pre fiacare, cá se mai diriga afacerile statului pana la constituirea noului ministeriu. Totu atunci se redigia si unu decretu de prorogatiunea camerei pre timpu nedeterminatu. Acesta decretu fù cetitu in 13 Iuliu in camera. La propunerea spre aprobare a procesului verbalu d. Jules Favre, cerù cuventulu si suindose la tribuna protestà cu energia contra mesagiului imperialu, dicundu, ca este o necuviintia. Cuvintele marelui advocatu si oratoru produsera o agitatiune fórte mare in drépta, pre candu din stang'a i atrasera aplausele celo mai frenetice. Presiedintele lu provocà de mai multe ori la ordine, inse nu incetà, decatu numai dupace sgomotulu dreptei lu puse in imposibilitatea de a continua. Astfeliu parasi tribun'a

mantienendu-si, ceea ce pronunciase. Dupa d. Jules Favre se sui la tribuna d. Pelletan, care protestă in contra decretului de prerogatiune, mai inainte de a se verifica toti deputatii, declarandu, ca este o negatiune a celoru espuse in mesagiu. In fine luanduse cuventulu, presiedintele ceti decretulu de prorogatiune. In urm'a cetirei acestui decretu, camer'a fù cuprinsa de o agitatiune mare; tóte grupele se pronuncia in sensulu protestatiunei dlui Pelletan. In urm'a prorogatiunei deputatii remasi neverificati tramisera o deputatiune la imperatorialu la St. Cloud, cá se lu róge se redeschida camer'a pentru cá se se continue verificarea. Mai. Sa inse respunse, ca acést'a i este cu totulu imposibile in impregiurarile de facia, pana ce nu se va consulta cu noulu ministeriu. De altmintre ii asigura, ca se nu fia de locu ingrigiti de resultatulu verificarei!

Ce se atinge de noulu ministeriu s'a compusu astfeliu precum n'asteptá nimene. Tóta lumea astépta, mai multu séu mai pucinu dandu incredere reformeloru promise prin mesagiulu imperiale, unu ministeriu de transitiune, care nu putea fi recrutatu decatu din partitulu tertiu. Inca inainte de a se fi deschisu camerele curgeau faimele, ca noulu ministeriu va fi formatu de dd. Segris, Bouffet, Ollivier, Tallhouet, Louvet etc., capii partitului tertiu. Inse astadi tóte aceste faime suntu desmintite in modulu celu mai categoricu, de óre ce in noulu ministeriu nu intrá nici unu membru din partitulu tertiu. Acestu ministeriu departe de a fi unu ministeriu de transitiune, este unu ministeriu, ce representa mai pucine garantii, pentru panerea in lucrare a mesagiului imperiale, decatu póte ca ar fi representatu ministeriulu, din care faceá parte d. Rouher. Acestu ministeriu totu asia de reactionariu, cá si celu de mai nainte este compusu de: Pr. La Tour d'Auvergne, ambasadoru la Londonu, ministru alu trebeloru straine in locu'lu dlui Lavalette, numitu ambasadoru la Londonu.

D. Duvergier, min. alu justitiei in loculu d. Baroche, demisionatu; d. Bourbeau, min. alu instructiunei publice, in loculu d. Duruy demisionatu; d. Alfred Leroux, vicepresiedintele camerei, min. alu agriculturei si alu comerciului. Cesialalti membrii ai noului ministeriu, au figuratu si in celu trecutu: D. Magne, min. de finantia, d. La Forcade min. de interne; maresialulu Niel, min. de resbelu; d. Rigault de Genouilly, min. de marina; d. Gressier, min. alu lucrariloru publice. Presiedintele alu consiliului de statu este numitu d. Chasseloup-Laubat in loculu d. Vuitry, demisionatu.

D. Rouher este numitu presiedinte alu senatului pre anulu 1869, dd. Duruy si Vuitry senatori. D. pr. La Tour d'Auvergne, primi portofoliulu numai cu conditiune, cá trupele francese se nu fia retrase din Rom'a, lasandu pre Santi'a Sa Papa prada lui Mazzini si Garibaldi. Noulu ministeriu indata dupa constituirea sa definitiva, in primulu seu consiliu, decise definitiv'a prorogatiune a camerei. Partitulu tertiu in urm'a mesagiului imperiale renunciá cu totulu la interpelatiunea sa. Deputatii din stang'a dupa definitiv'a prorogatiune a camerei, tienura mai multe intruniri, pentru cá se redigeze unu protestu catra tiéra in contra acestui actu violentu! — Inse din nenorocire nu se putura invoi la unu manifestu colectivu; ci numai la aceea cá in parte séu in corpore de doi séu trei se-si manifesteze prin presa opiniunile asupra mesagiului si a decretului de prorogatiune, fiacare catra alegatorii sei! . . . Acést'a este ordinea evenimenteloru interne pana aici. Ce se atinge de cele esterne, nu prea mirósa a pace?! Armat'a francesa este gata la orice momentu pentru a intra in campania! Nu e buna óre maxima: „Si vis pacem, para bellum!“ — Acésta frumósa maxima este maxim'a de predilectiune a partitei guvernementale; pre candu maxim'a de predilectiune a partitei democrate este: Libertate, egalitate, fraternitate pentru si intre tóte popórele!

In Spani'a trebile suntu mai complicate, cá ori candu. Este amenintiata de colu mai teribile resbelu civile! Don Carlos, unu fiiu alu fostului rege alu Ispaniei, conspirandu din Franci'a mereu dela caderea Isabelei incóce, astadi se pare a se fi pusu seriosu la lucru: Aut Caesar, aut nihil. Pana in dilele trecute a fostu aici in Parisu, de unde a dirigeatu conspiratiunea; dupace si-a numitu cabinetulu, generalii si oficirii pentru armiór'a sa de conspiratori, a disparutu de aici! Telegramele spunu, ca i a succesu de a intratu in Navarra, care s'ar fi redicatu intréga pentru densulu, afara de capitala: Pampelona! Multu inca 15 dile, si va incepe rebeliulu cu o armata de celu pucinu 20.000 de emigranti si desertori si tuturoru partitelor. Principalulu seu radiemu este clerulu, caruia i promise restituirea tuturoru privilegiiloru si bunuriloru, de cari l'a lipsitu nóu'a stare de lucruri! Resbelulu se incepe in Navarra, Catalonî'a si in provinciulu basce! Dupace se prinsera chiaru in garnisón'a din Madridu mai multi generali, coloneli si oficiri, cá conspiratori, fura deportati numai decatu in insulele canarice. Acum s'a proclamatu in tóta Spani'a legea marsiale contra carlistiloru!

Aici ve mai alaturezu unu articlu de fondu, ce-lu sacrifica diurnalulu „Le Siècle“, in 24 Iuliu, Romaniei. Acestu articlu este o dovada, despre marea importantia, ce dá partea cea sanetósa a natiunei francese acusatiuniloru austro-maghiare, aduse in decursu de doi ani de dile iubitiloru nostrii frati de preste Carpati! Sum siguru, ca pentru publicde preste Carpati! Sum siguru, ca pentru publicde preste Carpati! Sum siguru, ca pentru publicde